

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om tobaksaccis

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om tobaksaccis ska ändras. Accisen, dvs. punktskatten på cigaretter, cigarrer och cigariller, pip- och cigarettobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter föreslås bli höjd med i genomsnitt 21 procent. Höjningarna genomförs i fyra steg under två års tid, så att den första höjningen görs vid ingången av januari 2018, den andra vid ingången av juli 2018, den tredje vid ingången av januari 2019 och den fjärde vid ingången av juli 2019. Punktskatten höjs i regel med lika många cent i varje steg.

Till följd av höjningarna beräknas priset på cigaretter totalt stiga med i genomsnitt 18 procent, och priset på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter med i genomsnitt 19 procent.

Dessutom föreslås det att skattestrukturen för cigarrer ska ändras så att den blir förenlig med skattestrukturen för andra tobaksprodukter. Utöver värderelaterad skatt ska det också tas ut skatt per enhet på cigarrer. Lagen föreslås även innehålla bestämmelser om minimiskatt på cigarrer. Priset på de billigaste cigarrerna kommer kalkylmässigt att mer än fördubblas, medan priset på de dyrare cigarrerna kommer att förändras bara med några procent. I lagen ska det även definieras vad som avses med cigarrer och cigariller.

I propositionen föreslås det också att det vägda genomsnittliga detaljhandelspris som fastställts av Skatteförvaltningen ska betraktas som beskattningsvärde för cigaretter, cigarrer och cigariller, pip- och cigarettobak, finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter samt cigarett-papper som har förts in i landet i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än kommersiell försäljning, om inte motsvarande produkter finns till salu i Finland. Bestämmelserna om beräkandet av det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset ska preciseras. Därutöver föreslås det i propositionen att lagen ska utökas med ett bemyndigande med stöd av vilket det genom förordning får utfärdas föreskrifter om storleken på och placeringen av de prisetiketter som ska fästas på tobaksprodukternas detaljhandelsförpackningar.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2018. Den tillämpliga accistabellen ändras med ett halvt års mellanrum.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
1.1 Lagstiftning	3
1.2 Praxis	5
1.3 Tobaksbeskattningen i vissa EU-medlemsstater	9
1.4 Bedömning av nuläget	10
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	11
2.1 Målsättning	11
2.2 Alternativ	12
2.3 De viktigaste förslagen	13
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	15
3.1 Ekonomiska konsekvenser	15
3.2 Samhälleliga konsekvenser	18
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	18
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	20
DETALJMOTIVERING	21
1 LAGFÖRSLAG	21
2 IKRAFTTRÄDANDE	22
LAGFÖRSLAG	23
Lag om ändring av lagen om tobaksaccis	23
BILAGA	25
BILAGA	27
PARALLELLTEXT	27
Lag om ändring av lagen om tobaksaccis	27

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning

Nationell lagstiftning

I lagen om tobaksaccis (1470/1994), nedan *tobaksskattelagen*, finns definitioner av tobaksprodukter och bestämmelser om grunderna för storleken på punktskatten på tobak. Punktskatt tas ut på cigaretter, cigarrer och cigariller samt rulltobak. Rulltobak delas skattetekniskt in i två olika produktgrupper, dvs. finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter och annan pip- och cigarettobak. Punktskatt tas även ut på andra produkter som innehåller tobak och på cigarett-papper. Vid ingången av år 2017 utvidgades punktskatten att gälla också vätska för elektroniska cigaretter.

I enlighet med den målsättning som nämns i tobaksskattelagen är syftet med punktskatten bl.a. att främja de hälsopolitiska mål som anges i tobakslagen. Målsättningen med tobakslagen är å sin sida att användningen av tobaksprodukter och andra nikotinhaltiga produkter som innehåller ämnen som är giftiga för människor och orsakar beroende ska upphöra.

Punktskatt på tobak ska betalas enligt den accistabell som finns bifogad till lagen. Punktskatten fastställs på basis av produktens detaljhandelspris och även som skatt per enhet på cigaretter, pip- och cigarettobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter. Med detaljhandelspris avses det detaljhandelspris som den skattskyldige har uppgett. För billiga cigaretter och finskuren tobak uttas en minimiskatt per enhet istället för skatt baserad på priset och skatt per enhet. I avvikelse från vad som gäller andra tobaksprodukter uttas för vätska för elektroniska cigaretter endast skatt per enhet på basis av mängden vätska.

Punktskatten på tobak har senast höjts vid ingången av åren 2009, 2010, 2012, 2014 och 2015, samt halvårsvis vid ingången av januari och juli åren 2016 och 2017. Åren 2009 och 2012 höjdes skatten på cigaretter, cigarrer och cigariller samt pip- och cigarettobak med i genomsnitt ca tio procent och skatten på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter med 25 procent. År 2010 höjdes skatten på cigaretter, cigarrer och cigariller samt pip- och cigarettobak med ca fem procent och skatten på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter med ca 15 procent. År 2014 höjdes skatten på cigaretter, cigarrer och cigariller, pip- och cigarettobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter med i genomsnitt tio procent och år 2015 med i genomsnitt nio procent. Åren 2016 och 2017 höjdes skatten i fyra steg sammanlagt med i genomsnitt 24 procent.

Den skattehöjning som gjordes år 2009 berörde den värderelaterade delen av skatten. Därefter har skattehöjningarna genomförts genom höjningar av skatten per enhet, med undantag för skatten på cigarrer. Cigarrer beskattas bara med värderelaterad skatt, och därför genomfördes skattehöjningarna till denna del genom att den procentuella andel av cigarrernas pris som tas ut i form av skatt höjdes. Vid samtliga skattehöjningar höjdes dessutom minimiskatten på cigaretter och finskuren tobak så att tyngdpunkten vid höjningarna i någon mån var förskjuten mot de billiga produkterna.

Sedan juli 2017 utgör skatten per enhet 49,50 euro per 1 000 stycken cigaretter och den värderelaterade skatten 52 procent av detaljhandelspriset. Skatten på cigarrer och cigariller utgör 34 procent av detaljhandelspriset. För pip- och cigarettobak är skatten per enhet 41,50 euro per kilogram, medan 48 procent av detaljhandelspriset tas ut som värderelaterad skatt. För finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter är skatten per enhet 33,50 euro per kilogram, medan

52 procent av detaljhandelspriset tas ut som värderelaterad skatt. Skatten på andra produkter som innehåller tobak samt på cigarettpapper utgör 60 procent av detaljhandelspriset. På elektroniska cigaretter har det sedan ingången av år 2017 tagits ut en skatt på 0,30 euro per milliliter vätska.

Minimiskatten på cigaretter är 223,00 euro per 1 000 stycken och på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter 135,50 euro per kilogram. Det finns ett klart hälsopolitiskt mål med minimiskatten, i och med att man genom den garanterar att skatt till ett bestämt eurobelopp tas ut för billiga produkter oberoende av deras pris. I praktiken har minimiskatten på cigaretter sedan juli 2017 tillämpats när priset på cigaretter varit högst 6,67 euro per 20 stycken. Minimiskatten tillämpas på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter när priset på ett paket tobak på 30 gram är högst 5,88 euro.

I augusti 2016 trädde den nya tobakslagen (549/2016) i kraft. Genom lagen ändrades regleringen rörande tobaksprodukter i många avseenden. Bl.a. inkluderades elektroniska cigaretter och vätskor som används för dem i tobakslagens tillämpningsområde, vilket i praktiken möjliggjorde lansering av dessa produkter på marknaden. Andra ändringar av betydelse med tanke på beskattningen är förbudet mot distansförsäljning av tobaksprodukter och begränsningen av resandeförsel från länder utanför EES-området, samt förbudet mot användning av karaktäristiska dofter och smaker i cigaretter och rulltobak. Dessa ändringar har dock inte ännu trätt i kraft i sin helhet. Exempelvis träder smakförbudet i kraft i maj 2020.

Tobakslagen innehåller även bestämmelser om de obligatoriska varningstexter och figurativa varningar som ska finnas på tobaksprodukternas detaljhandelsförpackningar. Bestämmelser om sådana identitetsmärkningar som hänför sig till förpackningarnas spårbarhet och om säkerhetsmärkningar kommer att träda i kraft stegvis. Också i tobaksskattelagen uppställs krav på detaljhandelsförpackningarnas märkningar. Förpackningen ska vara försedd med en prisetikett eller en text som produktens detaljhandelspris framgår av. Genom förordningen om påförande av accis (1546/1994) har det utfärdats närmare bestämmelser om vilka uppgifter som ska framgå av prisetiketten eller texten.

Lagstiftningen i EU

Europeiska unionens harmoniserade punktskattelagstiftning omfattar cigaretter, cigarrer och cigariller, finskuren tobak samt annan pip- och cigarettobak. Andra produkter som innehåller tobak, elektroniska cigaretter och cigarettpapper omfattas däremot inte av unionens lagstiftning. Nationell punktskatt tas emellertid ut för dem i Finland.

De bestämmelser om harmoniserad punktskatt på tobak som är förpliktande för medlemsstaterna ingår i rådets direktiv 2011/64/EU om strukturen och skattesatserna för punktskatten på tobaksvaror, nedan *tobaksskattedirektivet*. Medlemsstaterna kan på nationell nivå fritt reglera sin skattenivå och skattestruktur utifrån sina egna politiska premisser, bara de iakttar de minimiskattenivåer som fastställts för tobaksvaror i direktivet, direktivets definitioner samt övriga bestämmelser om beskattningen och dess struktur.

Enligt tobaksskattedirektivet ska det totala värdet av den skatt per enhet och den värderelaterade skatt som medlemsstaterna tillämpar på tobaksprodukter överstiga minimiskattenivån i fråga om såväl eurobelopp som procent. Minimiskatten i euro gäller varor i alla prisklasser, men huruvida den procentuella minimiskatten överstigs granskas endast för cigaretter i genomsnittsprisklassen. Minimiskatten i euro är den viktigare av de två eftersom den i realiteten tryggar en bestämd skattebelastning i euro på alla cigaretter som säljs inom EU-området. Den procentuella minimiskatten binder å sin sida skattenivån i förhållande till prisnivån i varje medlemsstat.

Minimiskatten i euro på cigaretter är för närvarande 90 euro per 1 000 cigaretter. Den procentuella minimiskattenivån motsvarar 60 procent av priset på cigaretter i genomsnittsprisklassen. De medlemsstater som tar ut en punktskatt på minst 115 euro per 1 000 cigaretter i genomsnittsprisklassen behöver dock inte iaktta det krav som berör den procentuella minimiskattenivån.

Tobaksskattedirektivet reglerar även den skattestruktur som medlemsstaterna ska tillämpa på cigaretter. Vid beskattningen av cigaretter ska medlemsstaterna tillämpa både skatt per enhet och värderelaterad skatt. Skatten per enhet har begränsats så att den inte får vara mindre än 7,5 och inte större än 76,5 procent av den totala skatt på cigaretter i genomsnittsprisklassen som fås genom att skatten per enhet, den värderelaterade skatten och mervärdesskatten summeras. Dessutom kan medlemsstaterna ta ut en nationell minimiskatt på cigaretter, vars storlek och struktur de får fastställa fritt, bara de iakttar den kombination av skatt per enhet och värderelaterad skatt som hör till den föreskrivna skattestrukturen för cigaretter.

Med genomsnittspris avses i tobaksskattedirektivet det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset. Detta beräknas genom att det totala värdet av alla cigaretter som frisläppts för konsumtion i varje medlemsstat, inklusive alla skatter, divideras med den totala kvantiteten cigaretter som frisläppts för konsumtion. Medlemsstaterna ska fastställa det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset senast den 1 mars varje år, på grundval av uppgifterna för det föregående kalenderåret. Om genomsnittspriset ändras så att skattestrukturen för cigaretter i en medlemsstat inte uppfyller de krav som angetts för andelen skatt per enhet, har staten rätt att skjuta upp justeringen av skatten till ingången av det andra året som följer efter det år under vilket förändringen inträffade.

I vårt land utgjorde den skatt per enhet på cigaretter som beräknats enligt de skattegrunder som gällde i slutet av år 2016 ca 16 procent av den totala skatten på cigaretter i genomsnittsprisklassen. Det genomsnittliga priset på cigaretter var år 2016 något över 6,10 euro per 20 stycken.

När det gäller de övriga tobaksprodukter som definierats i direktivet ger direktivet medlemsstaterna större rörelsefrihet beträffande tobaksskattens struktur än när det gäller cigaretter. Medlemsstaterna kan tillämpa antingen skatt per enhet eller värderelaterad skatt, eller en kombination av dessa. Om medlemsstaterna tillämpar värderelaterad skatt eller en kombination av värderelaterad skatt och skatt per enhet kan de dessutom påföra produkterna en nationell minimiskatt.

Skatten på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska utgöra minst 46 procent av genomsnittspriset eller vara minst 54 euro per kilogram. Från och med januari 2018 ska skatten utgöra minst 48 procent av genomsnittspriset eller vara minst 60 euro per kilogram. Skatten på annan pip- och cigarettobak än finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska utgöra minst 20 procent av detaljhandelspriset eller vara 22 euro per kilogram. Skatten på cigarrer och cigarriller ska utgöra minst fem procent av detaljhandelspriset eller vara 12 euro per 1 000 stycken eller per kilogram.

1.2 Praxis

Priserna på tobaksprodukter

Genom de senaste årens skattehöjningar har man eftersträvat en måttlig prisstegring på tobaksprodukter. Också höjningarna av den allmänna mervärdesskatteprocentsatsen åren 2010 och 2013 har höjt priserna på tobaksprodukter, och eftersom värdestegringen har höjt punktskatten på tobak har det pris som mervärdesskatten räknas ut på höjts ytterligare. Effek-

terna av 2017 års höjningar av punktskatten på tobak har inte ännu inträtt, men det finns tillförlitliga uppskattningar om den prisutveckling som anknyter till 2016 års skattehöjningar. Skattehöjningarnas effekter återspeglar sig normalt i tobaksprodukternas priser ungefär ett halvt år efter att höjningarna trätt i kraft, eftersom de skattskyldiga frisläpper stora mängder tobaksprodukter för konsumtion precis innan skattehöjningarna sker. I och med att en stor del av priset på cigaretter utgörs av skatt kan man ändå göra tillförlitliga uppskattningar av de slutliga priserna också för år 2017.

Efter att även den sista skattehöjningen för år 2017 har genomförts, beräknas 2009—2017 årens höjningar av punktskatten på tobak och mervärdesskatten nästan ha fördubblat den genomsnittliga skattebelastningen på cigaretter. Skattebelastningen uppskattas då motsvara i genomsnitt 72 procent av cigaretternas pris. År 2008 var genomsnittspriset något över fyra euro per 20 stycken, medan det år 2016 var drygt 6,10 euro. Efter att 2017 års skattehöjningar genomförts väntas genomsnittspriset på cigaretter stiga till ca 6,70 euro per 20 stycken.

Skattebelastningen på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter har på grund av höjningarna av punktskatten på tobak och mervärdesskatten åren 2009—2017 ökat med i genomsnitt 172 procent, vilket har höjt priserna med närmare 120 procent, alltså betydligt mer än på fabriktillverkade cigaretter. Syftet med detta har varit att minska den relativa prisskillnaden mellan fabriktillverkade och egenrullade cigaretter. Från år 2008 till år 2016 har genomsnittspriset på rulltobak stigit med närmare 90 procent, och med beaktande av effekterna av 2017 års skattehöjningar uppskattas det vara fråga om en fördubbling av genomsnittspriset.

I likhet med vad som gäller för cigaretter har skattebelastningen också för cigarrernas del fördubblats under åren 2009—2017. Eftersom skattens andel av priset på cigarrer emellertid från första början varit avsevärt lägre än för cigaretternas del, har skattehöjningarna för cigarrer del medfört en betydligt måttligare prishöjning på ca 29 procent.

I euro varierar skattehöjningarnas effekt på cigarrer avsevärt beroende på cigarrerens priser. När det gäller cigarrer i genomsnittsprisklassen har skattehöjningarnas totala effekt varit ungefär lika stor som den genomsnittliga effekten på cigaretter, ca 11 cent per styck. Skattebelastningen på billiga cigarrer har däremot ökat betydligt mindre än detta. Exempelvis har skattebelastningen på en cigarr som år 2008 kostade 30 cent ökat med ca sju cent, vilket motsvarar bara ca 60 procent av ökningen av skattebelastningen på cigarrer i genomsnittsprisklassen. I euro har skattebelastningen på dyra cigarrer emellertid ökat betydligt mer. Exempelvis har skattebelastningen på en cigarr som år 2008 kostade tre euro ökat med ca 65 cent.

Cigarrer är vanligtvis betydligt dyrare än cigaretter, som å sin sida är dyrare än egenrullade cigaretter. En cigarr i genomsnittsprisklassen kostade år 2016 ca 59 cent, medan en cigarett i genomsnittsprisklassen kostade 31 cent. En egenrullad cigarett av genomsnittspris kostade ca 18—20 cent, inklusive filter och tobakspapper, beroende på mängden tobak i cigaretten. Priset på cigarrer varierar avsevärt, från mycket billiga cigariller till stora och dyra handrullade cigarrer, som kostar flera euro per styck. De billigaste cigarrererna kostar ca 18 cent per styck, medan den billigaste cigaretten i slutet av år 2016 kostade 28 cent, och den billigaste egenrullade cigaretten ca 18 cent, inklusive filter och cigarettpapper.

Nikotinhaltiga vätskor för elektroniska cigaretter frisläpptes på marknaden i Finland först under våren och sommaren 2017, vilket innebär att det tills vidare finns bara knapphändiga uppgifter om deras priser. Fram till slutet av juni 2017 hade vätskor för elektroniska cigaretter beskattats endast i ringa omfattning.

Konsumtionen av tobaksprodukter

I Finland konsumerades det år 2016 uppskattningsvis ca fyra miljarder cigaretter som beskattats i vårt land. Sedan år 2008 har konsumtionen av beskattade cigaretter minskat med ca 18 procent och konsumtionen av beskattad rulltobak med ca 17 procent. Detta kan i huvudsak anses bero på de prisstegringar som skett till följd av skattehöjningarna och på andra tobakspolitiska åtgärder vars syfte varit att minska konsumtionen.

Cigaretterna utgör den överlägset största delen av de konsumerade tobaksprodukterna. En sammanräkning av antalet fabriksstillverkade cigaretter som sålts i Finland och antalet egenrullade cigaretter visar att rulltobakens kalkylerade andel av samtliga produkter som beskattats i Finland är ca 11 procent.

Elektroniska cigaretter har hittills beskattats i mycket ringa omfattning. Försäljningen av nikotinhaltiga vätskor väntas öka i vårt land under den senare delen av år 2017, efter att det förbud mot gränsöverskridande distansförsäljning av nikotinvätskor som föreskrivs i tobakslagen trätt i kraft vid ingången av juli.

År 2016 beskattades ca 120 miljoner cigarrer i Finland. I avvikelse från vad som gäller andra tobaksprodukter har konsumtionen av cigarrer kontinuerligt ökat, och mängden beskattade cigarrer var år 2016 ca fem procent större än år 2008.

Skatteintäkter

Tabell 1. Utvecklingen beträffande punktskatten på tobak

År	Skatteintäkter, miljoner euro
2008	630
2009	689
2010	698
2011	739
2012	752
2013	848*
2014	785
2015	881
2016	975

* En del av den skatt som inflöt år 2014 överfördes till år 2013.

Av de 975 miljoner euro som inflöt år 2016 utgjorde den andel som inflöt från cigaretter 890 miljoner euro, från rulltobak 56 miljoner euro, från cigarrer 23 miljoner euro och från övriga tobaksprodukter 7 miljoner euro.

Eftersom ca 90 procent av skatteintäkterna inflyter av skatten på cigaretter, har utvecklingen i fråga om de sammanlagda intäkterna av punktskatten på tobak följt utvecklingen i fråga om de skatteintäkter som hänför sig till cigaretter. Det bör noteras att skatteintäkterna av cigaretter i regel har ökat varje år, även de år då skatten inte har höjts. Detta beror till stor del på att priserna på tobaksprodukter har stigit och på att punktskatten på tobak således har ökat i och med andelen värderelaterad skatt.

Resandeförsel och smuggling

Höjningar av priserna på inhemska tobaksprodukter skapar lätt incitament såväl till skattefri resandeförsel som till smuggling och övrig grå införsel som faller utanför beskattningen, ef-

tersom prisskillnaden i förhållande till tobaksprodukter som säljs i närområdena är stor. Tills vidare har dock den konsumtion som inte statistikförs, dvs. konsumtionen av tobaksprodukter som inte beskattas i Finland, varit relativt stabil.

Den cigarettkonsumtion som inte statistikförs bedöms ha utgjort cirka 14—16 procent av hela konsumtionen år 2016. Hela cigarettkonsumtionen beräknas ha omfattat ca 4,7 miljarder cigaretter, varav resandeförselns andel utgjorde ca 11 procent och andelen insmugglade cigaretter 3—5 procent. Därutöver utgjorde de cigaretter som köpts på internet ca en halv procent av totalkonsumtionen.

På basis av intervjuundersökningar har det beräknats att resenärer år 2016 förde in ca 508 miljoner cigaretter från utlandsresor. Antalet införda cigaretter minskade med ca 16 procent i förhållande till året innan. Mängden tobaksprodukter som förts in av resenärer har hållit sig relativt konstant, trots de senaste årens skattehöjningar. Över hälften av de cigaretter som fördes in i landet år 2016 hade köpts i Estland eller ombord på fartyg.

Resandeförseln dämpas emellertid av tobakslagens begränsning rörande varningstexter, som innebär att en resenär får föra in bara 200 cigaretter som saknar finsk- och svenskspråkiga varningstexter i landet. Införseln av tobaksprodukter begränsas dessutom av att tobaksprodukter får föras in från länder utanför EES-området bara i samband med resor som varar mer än 24 timmar. Också smugglingen av cigaretter kan i nuläget anses vara under kontroll, men det finns en potentiell risk för ökad smuggling. Smugglingen av tobak organiseras i Finland av internationella aktörer, och stora prisskillnader kan lätt få den att öka. I motsats till vad som är fallet i många andra europeiska länder anses det generellt att förfälskade cigaretter bara i ringa utsträckning når vårt land.

Tabell 2. Cigarettpriiser i Finland, Estland och Ryssland år 2016

	Pris i euro/20 st.
Cigaretter i genomsnittsprisklassen	6,10
Billiga cigaretter	5,70
Egenrullade cigaretter*	3,50-4,10
Cigaretter i genomsnittsprisklassen i Estland	3,10
Cigaretter i Ryssland	1,00-1,40
Insugglade cigaretter i gatuhandeln	2,50-3,00

Källa: Europeiska kommissionen, Tullens statistik över punktskatt, Tullens brottsbekämpning.

* I priset ingår cigarettpapper, filter och 0,75–0,9 gram rulltobak.

Hälsomässiga och sociala konsekvenser av tobaksrökning

Tobaksrökning är en av de väsentligaste riskfaktorer som påverkar sjukligheten och den förtida dödligheten. Det bedöms att varannan tobaksrökare dör i förtid på grund av tobaksrelaterade sjukdomar. De tobaksrelaterade sjukdomarna orsakar hälsovården direkta kostnader på ca 300 miljoner euro per år.

År 2015 rökte dagligen 19 procent av männen i arbetsför ålder och 15 procent av kvinnorna. Rökningen har på lång sikt minskat bland männen, och även bland kvinnorna har rökningen börjat minska under 2000-talet. Också bland unga har rökningen minskat under 2000-talet, men år 2017 rökte trots detta ca nio procent av 14—18-åringarna dagligen.

Finländarnas genomsnittliga hälsotillstånd har under de senaste åren förbättrats i många avseenden, men de socioekonomiska hälsoskillnaderna har ökat. Det finns tydliga skillnader i förväntad livslängd, sjuklighet och levnadssätt. Riskfyllt alkoholbruk och tobaksrökning orsakar uppskattningsvis upp till hälften av de socioekonomiska skillnaderna i dödligheten bland män i arbetsför ålder. Skillnaderna märks även bland de unga åldersklasserna.

1.3 Tobaksbeskattningen i vissa EU-medlemsstater

Allmänt

Trots att punktskatten på tobak har harmoniserats varierar nivån på tobaksbeskattningen betydligt i EU-länderna, och detsamma gäller därmed även priserna på tobaksprodukter. Genomsnittspriset på cigaretter varierar inom EU från 2,52 euro per 20 cigaretter i Bulgarien till 9,68 euro i Irland. Mätt i euro hör skattebelastningen på ett paket cigaretter av genomsnittspris i Finland till den övre genomsnittsnivån i Europa. Beskattningen av cigaretter är högst i Irland, Storbritannien och Frankrike. Vid en jämförelse av skattebelastningen i euro måste man dock utöver prisnivåerna i de olika länderna även beakta prisnivåerna i närområdena.

För cigaretternas del varierar skattestrukturen betydligt mellan medlemsstaterna, och den tillämpade skattestrukturen är inte beroende av skattenivån. De flesta medlemsstater använder sig liksom Finland av en minimiskatt.

Medlemsstaternas skattestruktur för cigarrer varierar likaså. I de flesta EU-länder grundar sig beskattningen av cigarrer antingen enbart på skatt per enhet eller på en kombination av värderelaterad skatt och minimiskatt. I de medlemsstater som tillämpar skatt per enhet uttas i allmänhet en skatt per styck, medan skatten per enhet i vissa medlemsstater alternativt baseras på kilopriset. Motsvarande fördelning iaktas i de EU-länder som tillämpar en skattestruktur som är baserad på minimiskatt. I avvikelse från övriga EU-länder tillämpar Frankrike en skattestruktur som baserar sig på en kombination av skatt per enhet, värderelaterad skatt och minimiskatt. En liknande skattestruktur ska enligt propositionen införas också i Finland. I Frankrike är skatten per enhet 19 euro per 1 000 cigarrer, den värderelaterade skatten motsvarar 23 procent av detaljhandelspriset, och minimiskatten är 92 euro per 1 000 cigarrer.

Sverige och Danmark

I Sverige höjdes punktskatten på tobak i slutet av 1990-talet med över 50 procent. Skattehöjningarna ledde direkt till ökad smuggling och handel på svarta marknaden. Trots de stora skattehöjningarna sjönk skatteintäkterna, eftersom försäljningen av beskattade cigaretter minskade kännbart. Som en följd av skattehöjningarna uppstod en omfattande marknad för illegala tobaksprodukter i Sverige. Man reagerade på den ökade illegala handeln genom att sänka punktskatten på tobak några år efter höjningarna, men skatteintäkterna återgick till den tidigare nivån först ungefär tio år senare.

Vid ingången av år 2011 övergick Sverige nästan helt och hållet till beskattning per enhet för cigaretternas del. Skatten per enhet på cigaretter är 158,45 euro per 1 000 cigaretter, medan den värderelaterade skatten utgör en procent av detaljhandelspriset. Den skattestruktur som används för cigaretter uppfyller de krav som tobaksskattedirektivet ställer på beskattning per enhet och värderelaterad skatt, men beskattningen är till övervägande del baserad på skatt per enhet. Skattenivån är bunden till konsumentprisindexet. Den skattestruktur som Sverige tillämpar innebär att det inte behövs någon minimiskatt. Skattestrukturen för cigarrer grundar sig i Sverige på skatt per enhet, vilken är 139,69 euro per 1 000 cigarrer.

Också Danmark ändrade i april 2012 sin skattestruktur så att den till övervägande del baseras på skatt per enhet. I Danmark är skatten per enhet på cigaretter 158,80 euro per 1 000 cigaretter, medan den värderelaterade skatten utgör en procent av detaljhandelspriset. Skatten per enhet på cigarrer är 68,36 euro per 1 000 cigarrer, medan den värderelaterade skatten utgör 10 procent av detaljhandelspriset.

Estland

Estland har under de senaste åren höjt sin skatt på tobaksprodukter flera gånger och därmed uppnått den minimiskattenivå som tobaksskattedirektivet kräver. Skattestrukturen för cigaretter baserar sig ungefär till hälften på skatt per enhet och till hälften på värderelaterad skatt. Skatten per enhet på cigaretter är 63,50 euro per 1 000 cigaretter, medan den värderelaterade skatten utgör 30 procent av detaljhandelspriset. Minimiskatten på cigaretter är 104,98 euro per 1 000 cigaretter. Skattestrukturen för cigarrer grundar sig på skatt per enhet, vilken är 211 euro per 1 000 cigarrer.

Estland har för avsikt att fortsätta höja skatten på tobaksprodukter under de närmaste åren. Trots skattehöjningarna är dock prisskillnaden mellan tobaksprodukter i Finland och Estland fortfarande stor. Ett paket cigaretter i genomsnittsprisklassen kostar i Estland ca 60 procent av vad motsvarande paket kostar i Finland. I samband med skattehöjningarna möter Estland till stor del samma utmaningar som Finland när det gäller resandeförsel och grå import. På grund av den stora prisskillnaden mellan cigaretter i Estland och dess närområden kan man anta att Estland även i fortsättningen kan höja tobaksskatten endast måttligt.

1.4 Bedömning av nuläget

Punktskatten på tobak har höjts åren 2009, 2010, 2012, 2014 och 2015, samt halvårsvis åren 2016—2017. Enligt regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering ska punktskatten på tobak stegvis höjas med 270 miljoner euro. Av den höjning av punktskatten på tobak som anges i regeringsprogrammet återstår ännu hälften att genomföra. Skattehöjningarna har motiverats såväl med statsfinansiella som med hälsopolitiska skäl. Syftet med skattehöjningarna har varit att åstadkomma en måttlig prisstegring på tobaksprodukter och därigenom förebygga tobaksrelaterade skador. Avsikten har varit att dimensionera höjningarna så att tobaksprodukternas prisstegring inte leder till att den inhemska försäljningen i betydande utsträckning ersätts med resandeförsel eller illegal import.

Genom åtgärder som påverkar tobaksprodukternas priser och beskattning kan man effektivt påverka tobaksrökningen bland befolkningen. Fastän man med hjälp av beskattningen kan bidra till att minska tobaksrökningen och de skador den orsakar, är det dock vid fastställandet av nivån för punktskatten på tobak viktigt att ta i betraktande att en prisstegring på inhemska tobaksprodukter skapar incitament både till resandeförsel och till grå import, på grund av att prisskillnaden i förhållande till tobaksprodukter som säljs i närområdena är stor. Alltför stora engångshöjningar kan leda till att resandeförseln och förmedlingen av illegala tobaksprodukter ökar okontrollerat, och därigenom till att skattebasen blir snävare och skatteintäkterna minskar utan att det uppkommer några positiva hälsoeffekter. Den grå och illegala marknaden för tobaksprodukter kan fortfarande sägas vara under kontroll i Finland, men samtidigt är resandeförselns andel i förhållande till hela cigarettkonsumtionen stor.

Precis innan skattehöjningarna träder i kraft frisläpper de skattskyldiga vanligtvis en stor mängd tobaksprodukter för konsumtion, och därför inträder skattehöjningarnas effekter på produkternas priser med ungefär ett halvt års dröjsmål. De höjningar som nu föreslås måste alltså genomföras utan information om effekterna av 2017 års skattehöjningar. Det är dock möjligt att förhållandevis väl förutse effekterna av upplagringen. Med beaktande av att största

delen av tobaksprodukternas priser utgörs av skatt, kan man göra en tämligen tillförlitlig bedömning av 2017 års prisnivå.

Cigarrer beskattas för närvarande bara med värderelaterad skatt som baserar sig på priset. I euro ökar skatten således i relation till cigarrernas pris. Detta är motiverat eftersom cigarrernas storlek och pris varierar avsevärt. Stora handgjorda cigarrer kan kosta flera euro per styck, vilket innebär att en skatt per enhet som dimensionerats för cigariller endast skulle utgöra en marginell del av cigarens pris. Samtidigt innebär detta dock att skatten i euro på billiga cigarrer blir låg.

Den skattestruktur som tillämpas på cigarrer avviker avsevärt från beskattningen av cigaretter och egenrullade cigaretter, där skatten per enhet och minimiskatten är av stor betydelse vid sidan av den värderelaterade skatten. Både skatten per enhet och minimiskatten bestäms på basis av antalet cigaretter, vilket innebär att ett visst eurobelopp tas ut för varje cigarett oavsett cigarettens pris. Syftet med minimiskatten har varit att hindra lansering av billiga produkter på marknaden, samtidigt som man med hjälp av den värderelaterade skatten garanterar en tillräckligt hög nivå på skatten för dyra cigaretter.

I samband med det senaste decenniets höjningar av punktskatten på tobak har skattehöjningarna för cigarrernas del genomförts genom höjningar av den värderelaterade skatten. Procentuellt har skattehöjningarna varit lika stora för alla cigarrer, men i euro har skattehöjningarna varit betydligt mindre för billiga cigarrer än för dyra.

Samtidigt har höjningarna av skatten på fabrikstillverkade och egenrullade cigaretter genomförts så att skattehöjningarna i euro har varit lika stora såväl för billiga som för dyra cigaretter. Detta har lett till att skattebelastningen i euro har ökat betydligt mindre på billiga cigarrer än på cigaretter. På marknaden har det dessutom lanserats cigariller som liknar cigaretter men vars skattebelastning är låg på grund av den skattestruktur som gäller för cigarrer. Dessa produkter påminner om cigaretter, men genom att utnyttja skattestrukturen för cigarrer kan man hålla deras pris på en lägre nivå än priset på cigaretter.

Den låga skattenivån för cigarrer åskådliggörs av att 34 procent av priset på en cigarr utgörs av skatt, medan skatten utgör ungefär två tredjedelar av priset på en cigarett.

En förskjutning av konsumtionen från cigaretter till cigariller kan gynnas också av att det förbud mot smakämnen som i tobakslagen föreskrivs för tobaksprodukter inte gäller cigarrer. Från och med våren 2020 är det inte tillåtet att sälja cigaretter smaksatta med t.ex. mentol eller vanilj, medan det fortsättningsvis är tillåtet att sälja smaksatta cigarrer. Också av denna anledning finns det skäl att fastställa skattenivån för cigariller så att den motsvarar nivån för cigaretter.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

2.1 Målsättning

Målsättningen med denna proposition är att i enlighet med regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering stegvis höja punktskatten på tobak. Höjningen anknyter till regeringens skattepolitiska riktlinjer, där syftet är att tyngdpunkten vid beskattningen ska förskjutas från beskattning av arbete och företagande framför allt till miljöskatter. Enligt bilagan till regeringsprogrammet kommer höjningen av punktskatten på tobak att öka skatteintäkterna under regeringsperioden med 270 miljoner euro. Av denna avkastningsmålsättning har hälften uppnåtts med hjälp av 2016 och 2017 års skattehöjningar. Denna proposition berör regeringsperiodens senare år, dvs. åren 2018 och 2019.

Genom skattehöjningarna strävar man efter att åstadkomma en prisstegring på tobaksprodukter och därigenom förebygga tobaksrelaterade skador. Vid dimensioneringen av skattehöjningarna bör man dock beakta hur den inhemska prisstegringen påverkar resandeförseln, smugglingen och den övriga grå marknaden, så att resandeförseln och smugglingen inte ska öka okontrollerat, den inhemska skattebasen inte ska bli snävare och de statsfinansiella och hälsorelaterade målen för tobaksbeskattningen inte ska äventyras.

Till propositionens målsättningar hör också att skattestrukturen för cigarrer ska ändras, så att skatten på cigarrer i euro ska vara åtminstone på samma nivå som skatten på billiga cigaretter. Detta är motiverat såväl med tanke på att tobaksbeskattningen ska vara enhetlig och konsekvent som med tanke på de hälsorelaterade målen, dvs. att minska tobaksrökningen, så att man undviker en situation där det sker en förskjutning av konsumtionen från cigarrer till billiga cigarrer.

2.2 Alternativ

Tobaksbeskattningen består av flera element, och skattehöjningarna kan därför genomföras på olika sätt. I fråga om cigaretter och rulltobak föreslås det att skattehöjningarna ska genomföras genom att skatten per enhet höjs, medan den värderelaterade skatten ska förbli oförändrad. Alternativet är att också den värderelaterade skatten höjs. Fördelen med en höjning av den värderelaterade skatten skulle vara att höjningen skulle stärka de mekanismer som får skattebeloppet att stiga när detaljhandelspriserna stiger. Också i det fall att den värderelaterade skatten i sig inte höjs ökar emellertid dess belopp då skatten per enhet höjs, eftersom den värderelaterade skatten beräknas på basis av produktens slutpris, inklusive skatt. Vilken struktur som väljs för skattehöjningarna för de billigaste cigarettarna och finskuren tobak i den lägre prisklassen har däremot inte någon betydelse, eftersom en fast minimiskatt per enhet tas ut för dessa produkter.

I Finland har det ansetts att man effektivt kan beskatta cigaretter i alla prisklasser med en skattestruktur som är baserad på en kombination av tre element. Varje cigarett beskattas med skatt per enhet. I en skattestruktur som är kraftigt baserad på skatt per enhet är emellertid skattens andel av priset mindre ju dyrare cigaretter det är fråga om. Detta anses kunna leda till problem på en marknad som den i Finland, som för cigarettarnas del är mycket koncentrerad. Tack vare den värderelaterade skatten har den relativa skattebelastningen på dyra cigaretter kunnat hållas tillräckligt hög utan att belastningen på billiga cigaretter behövt sänkas, eftersom man med hjälp av minimiskatten garanterat att skatten på billiga cigaretter hållits på en tillräckligt hög nivå med tanke på hälsopolitiken. För de allra billigaste cigarettarna utgör skattens belopp för närvarande ca 70 procent av detaljhandelspriset och för de dyraste något över 60 procent. En skattemodell med stark betoning på priset per enhet skulle å sin sida leda till en betydande höjning av priset på billiga cigaretter, vilket i sin tur kunde öka incitamenten till resandeförsel och grå import. Tack vare den värderelaterade skatten har punktskatten på tobak dessutom automatiskt följt inflationen också de år då skatten inte har höjts.

Vidare måste man beakta att skattestrukturen för cigaretter i Finland i nuläget till stor del baserar sig på skatt per enhet, eftersom en betydande del av cigarettarna beskattas genom minimiskatt per enhet.

Med hjälp av den nuvarande skattestrukturen är det möjligt att uppnå de hälsorelaterade och statsfinansiella mål som uppställts för beskattningen av cigaretter och egenrullade cigaretter. När det gäller cigarrer garanterar den nuvarande skattestrukturen däremot inte en tillräckligt hög skattenivå för de billigaste cigarettarna i förhållande till skattenivån för motsvarande cigaretter. Skattehöjningarna för cigarrer skulle kunna genomföras genom att den värderelaterade skatten höjs. Detta skulle dock innebära att skattenivån för de billigaste cigarettarna i euro

skulle stiga mindre än för cigaretter, och att skattebelastningen på de billigaste cigarrerna skulle förbli avsevärt lägre än på motsvarande cigaretter.

2.3 De viktigaste förslagen

I denna proposition föreslås det att punktskatten på cigaretter, cigarrer och cigariller, pip- och cigarettobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska höjas med i genomsnitt 21 procent. Höjningarna koncentreras till skatten per enhet.

Det föreslås att höjningarna av punktskatten på tobak ska genomföras i fyra steg under åren 2018 och 2019. Den första höjningen ska göras vid ingången av januari 2018, den andra vid ingången av juli 2018, den tredje vid ingången av januari 2019 och den fjärde vid ingången av juli 2019. Då måttliga skattehöjningar genomförs halvårsvis i stället för större engångshöjningar, underlättas uppföljningen av skattehöjningarnas effekter och minskas risken för oväntade negativa marknadseffekter.

Det föreslås att skatten per enhet på cigaretter ska höjas stegvis från nuvarande 49,50 euro till 66,50 euro per 1 000 stycken (tabell 3). Den värderelaterade skatten på cigaretter föreslås kvarstå oförändrad och utgöra 52 procent av detaljhandelspriset. I förhållande till den nuvarande skattesatsen höjs skatten i sin helhet med i genomsnitt ca 21 procent. År 2018 kommer skatten att höjas med 11 procent.

Dessutom föreslås det att minimiskatten på cigaretter ska höjas så att den relativa skattehöjningen är något förskjuten i riktning mot de billiga produkterna och så att den prisstegring i euro som följer av skattehöjningen blir densamma för både billiga och dyra produkter. Minimiskatten på cigaretter ska stegvis höjas från nuvarande 223 euro till 273 euro per 1 000 stycken (tabell 3). Ändringen motsvarar en höjning på 22 procent, och skattehöjningen kommer därför relativt sett att vara något högre för de produkter som omfattas av minimiskatten än för de dyrare produkterna. Minimiskatten kommer i praktiken att tillämpas bara på sådana cigarettpaket med 20 cigaretter som kostar högst 7,94 euro.

Tabell 3. Skatten per enhet och minimiskatten på cigaretter under höjningens olika faser

Period	Skatt per enhet euro/1 000 st.	Minimiskatt euro/1 000 st.
1.1–30.6.2018	53,75	235,50
1.7–31.12.2018	58,00	248,00
1.1–30.6.2019	62,25	260,50
1.7.2019–	66,50	273,00

Skatten per enhet för finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter föreslås stegvis bli höjd till 44,50 euro per kilogram (tabell 4). Höjningen i förhållande till den nuvarande skattesatsen blir 11 euro per kilogram, vilket motsvarar en skattehöjning på i genomsnitt 22 procent. År 2018 kommer skatten att höjas med 11 procent.

Det föreslås att minimiskatten på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska höjas enligt samma principer som minimiskatten på cigaretter, alltså så att den relativa skattehöjningen är något förskjuten i riktning mot de billiga produkterna och så att den prisstegring i euro som följer av skattehöjningen blir densamma för både billiga och dyra produkter. Minimiskatten på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter kommer stegvis att höjas från nuvarande 135,50 euro per kilogram till 166,50 euro per kilogram, vilket motsvarar en höjning på 23 procent.

cent (tabell 4). Minimiskatten kommer i praktiken att tillämpas bara på sådana paket med rulltobak som kostar högst 7,04 euro för 30 gram.

Tabell 4. Skatten per enhet och minimiskatten på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter under höjningens olika faser

Period	Skatt per enhet/kg	Minimiskatt euro/kg
1.1–30.6.2018	36,25	143,25
1.7–31.12.2018	39,00	151,00
1.1–30.6.2019	41,75	158,75
1.7.2019–	44,50	166,50

Skatten per enhet på pip- och cigarettobak föreslås stegvis bli höjd från nuvarande 41,50 euro per kilogram till 61,50 euro per kilogram, medan den värderelaterade skatten förblir oförändrad (tabell 5).

Tabell 5. Skatten per enhet på pip- och cigarettobak under höjningens olika faser

Period	Skatt per enhet euro/kg
1.1–30.6.2018	46,50
1.7–31.12.2018	51,50
1.1–30.6.2019	56,50
1.7.2019–	61,50

Ändringen av skattestrukturen för cigarrer ska genomföras så att man utöver värderelaterad skatt ska ta ut också skatt per enhet och minimiskatt på cigarrer. De stegvisa skattehöjningarna ska genomföras genom höjning av skatten per enhet, vilket innebär att modellen för skattehöjningarna är densamma som för cigaretter och rulltobak. Skatten per enhet för cigarrer ska från och med ingången av år 2018 vara 0,01 euro per styck, och stegvis höjas till 0,025 euro per styck.

Procentuellt sett får skattehöjningarna större tyngd för de billiga cigarrernas del. Detta betyder samtidigt att skatten på mycket dyra cigarrer stiger bara marginellt. Detta kan dock inte betraktas som problematiskt ur hälsopolitisk synvinkel, eftersom skattens styrningsverkan torde vara mycket liten för de dyra cigarrernas del. Till följd av de senaste skattehöjningarna har dessutom skattenivån för dyra cigarrer i euro höjts betydligt mer än skattenivån för billiga cigarrer.

Minimiskatten för cigarrer ska tas ut per styck, och dimensioneras så att den motsvarar minimiskatten per styck för cigaretter. Cigariller och cigaretter kan betraktas som alternativ till varandra, och med hjälp av minimiskatten garanterar man att skattenivån för cigarrer blir minst lika hög som för cigaretter. Ibrukttagandet av minimiskatten är en föregripande åtgärd med hjälp av vilken man också framdeles strävar efter att förhindra lansering av sådana billiga cigariller på marknaden som i praktiken är avsedda att ersätta cigaretter men för vars del den gynnsamma skattestrukturen för cigarrer utnyttjas vid prissättningen.

Minimiskatten kommer från och med ingången av år 2018 att vara 0,24 euro per styck, varefter den stegvis höjs till 0,27 euro per styck. Under den första fasen, från och med januari 2018, ska minimiskatt tas ut på cigarrer som kostar mindre än 68 cent per styck, och från och med juli 2019 kommer minimiskatt att tas ut på cigarrer som kostar mindre än 72 cent per styck.

Skattehöjningarnas storlek varierar mycket beroende på cigarrernas pris. Ibrukttagandet av minimiskatten kommer att medföra en avsevärd ökning av skattebelastningen på cigarrer som är billigare än genomsnittet. Skattebelastningen på de billigaste cigarrerna kommer att öka mer än fyrfaldigt. Minimiskatt ska tas ut också på cigarrer i den nuvarande genomsnittsprisklassen, till följd av vilket skattebelastningen på cigarrer i denna prisklass kommer att öka med ca 26 procent. För de dyra cigarrernas del höjs skatten med bara några procent.

Tabell 6. Skatten per enhet och minimiskatten på cigarrer och cigariller under höjningens olika faser

Period	Skatt per enhet euro/st.	Minimiskatt euro/st.
1.1–30.6.2018	0,01	0,24
1.7–31.12.2018	0,015	0,25
1.1–30.6.2019	0,02	0,26
1.7.2019–	0,025	0,27

Skatten på andra produkter som innehåller tobak och på tobakspapper föreslås förbli oförändrad. Ändringar föreslås inte heller i fråga om skattenivån eller skattestrukturen för vätskor för elektroniska cigaretter. I Finland väntas försäljningen av vätskor för elektroniska cigaretter öka först under den senare delen av år 2017, efter att förbudet mot distansförsäljning av nikotinvätskor trätt i kraft vid ingången av juli 2017. Det finns således inte tillgång till tillförlitlig information om användningen av och priserna på vätskor för elektroniska cigaretter. Med beaktande av de osäkerhetsfaktorer som förelåg vid fastställandet av skattenivån då skatten infördes, är det viktigt att få information om skattens effekter innan den ändras till denna del. Dessutom är det viktigt att se till att det för konsumtionens del sker en förskjutning av handeln mot den beskattningsbara försäljningen i hemlandet. Konsumenterna av vätskor för elektroniska cigaretter är nämligen vana att skaffa produkterna via internet-handel. Vid behov kan det senare läggas fram ett förslag till höjning av skatten på vätskor för elektroniska cigaretter.

I propositionen föreslås det att lagen ska utökas med definitioner av cigariller och cigarrer, för att möjliggöra uppföljning av marknaden för cigarrer. Dessutom ska bestämmelserna om fastställandet av detaljhandelspriset, till den del det är möjligt, förenhetligas när det gäller sådana situationer där tobaksprodukter har förts in i landet i strid med gällande bestämmelser eller för något annat ändamål än kommersiell försäljning, och motsvarande produkter inte finns på marknaden i Finland. Också bestämmelserna om beräkandet av det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset ska preciseras.

Vidare ska lagens ålderdomliga vagt formulerade bemyndigande att utfärda förordningar ersättas med ett bemyndigande som är noggrannare avgränsat. Samtidigt upphävs 13 och 14 § i förordningen om påförande av accis (1546/1994), vilka utfärdats med stöd av det nämnda bemyndigandet. Därutöver görs en liten ändring av teknisk karaktär i lagen.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Till följd av de föreslagna skattehöjningarna beräknas statens inkomster av punktskatten på tobak öka med sammanlagt 135 miljoner euro per år i förhållande till en situation med oförändrade skattesatser. Med beaktande av skattehöjningarnas tidpunkter, hur punktskatternas redovisningsperioder påverkar det årliga utfallet samt erfarenheterna av hur de skattskyldiga förbereder sig inför skattehöjningarna, bedöms höjningarna leda till att intäkterna av punktskatten på tobak kommer att öka med ca 17 miljoner euro år 2018 och med ca 67 miljoner

euro år 2019. Skattehöjningarna får fullt genomslag på skatteintäkterna år 2020. På motsvarande sätt får de tidigare skattehöjningar som genomförts under åren 2016–2017 fullt genomslag på skatteintäkterna år 2018, vilket innebär att intäkterna av punktskatten på tobak uppskattas öka förhållandevis jämnt under regeringsperioden.

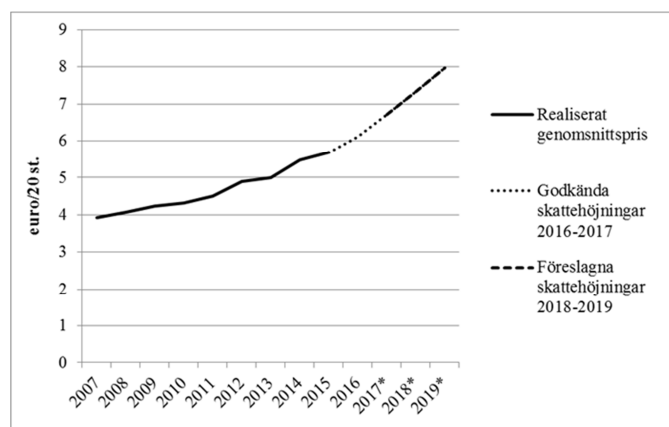
Det är allmänt känt att de skattskyldiga vidtar förberedelser inför skattehöjningarna, och utifrån de tidigare skattehöjningarna är det möjligt att förhållandevis väl förutse omfattningen och konsekvenserna av den upplagring som föregår höjningarna. I motsats till vad som är fallet i fråga om andra punktskatter, kan de skattskyldiga när det gäller tobaksprodukter inte genom upplagring öka täckningen på sina produkter. Upplagringen påverkar bara tidpunkten för den prisstegring och skatteintäktsökning som följer av skattehöjningarna, vilket kan beaktas då det bestäms när höjningarna ska träda i kraft.

Skatteintäktskalkylerna är emellertid förknippade med en viss osäkerhet, eftersom effekten på skatteintäkterna kan bli mindre än vad som förutsetts eller få genomslag senare än beräknat ifall höjningarna får större effekter än väntat på marknaden för tobaksprodukter. Om däremot den statistikförda konsumtionen av tobaksprodukter inte minskar i enlighet med förväntningarna eller om priserna på tobaksprodukter ökar mer än väntat, kommer skatteintäkterna att öka mer än beräknat.

Till följd av skattehöjningarna kommer priset på cigaretter att stiga med i genomsnitt 18 procent, år 2018 med i genomsnitt nio procent. Tyngdpunkten vid skattehöjningarna är i någon mån förskjuten mot de billiga produkterna, så att priset på sådana cigaretter som omfattas av minimiskatten kommer att stiga med 20 procent. Detta innebär att priset på ett paket med 20 cigaretter kommer att stiga i fyra steg med sammanlagt ca 1,25 euro i den lägre och 1,20 euro i den högre prisklassen. Vid prisuppskattningarna har man utgått från att skattehöjningarna i sin helhet överförs på priserna.

Till följd av de skattehöjningar som kommer att genomföras under åren 2016–2019 beräknas priset på ett paket cigaretter i genomsnittsprisklassen stiga med ca 2,50 euro, dvs. med ca 45 procent. Såsom det framgår av diagrammet nedan, väntas skattehöjningarna åren 2016–2019 medföra större årliga höjningar av genomsnittspriset i euro än de tidigare skattehöjningarna.

Diagram 1. Den realiserade och prognostiserade stegringen av genomsnittspriset på ett paket cigaretter (euro/20 st.) orsakad av skattehöjningarna åren 2016–2019

*prognos

Priset på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter kommer att stiga med i genomsnitt 19 procent, år 2018 med i genomsnitt nio procent. Omräknat i euro kommer priset på en förpackning rulltobak att stiga med ca 1,15 euro per 30 gram, medan prisstegringen år 2018 uppskattas bli 0,58 euro.

Priset på övrig pip- och cigarettobak kommer att stiga med i genomsnitt 16 procent, år 2018 med i genomsnitt åtta procent.

För cigarrernas del medför den föreslagna ändringen av skattestrukturen stora skattehöjningar för cigarrer som är billigare än genomsnittspriset. För cigarrer i genomsnittsprisklassen kommer ändringen att medföra en prisstegring på sammanlagt ca 11 procent. Priset på de billigaste cigarrerna kommer kalkylmässigt att mer än fördubblas, medan priset på de dyrare cigarrerna kommer att förändras bara med några procent.

De föreslagna höjningarna av punktskatten på tobak beräknas ha en inflationsverkan på 0,3 procent. Det förutspås alltså att ändringen av konsumentprisindexet kommer att bli 0,3 procentenheter högre på grund av skattehöjningen.

Den statistikförda konsumtionen förväntas minska till följd av skattehöjningarna. Vid bedömningen av hur konsumtionen kommer att förändras har man använt en priselasticitet på 0,41 för efterfrågan på tobaksprodukter, vilken baserar sig på resultatet av en undersökning som genomförts av Institutet för hälsa och välfärd, "Demand for Tobacco in Europe. An Econometric Analysis of 11 Countries for the PPACTE Project", och som ligger i linje med andra internationella forskningsresultat. När detaljhandelspriserna på tobaksprodukter stiger på grund av skattehöjningarna beräknas skattebasen, dvs. den statistikförda konsumtionen av tobaksprodukter, minska med knappt åtta procent i förhållande till en situation utan skattehöjningar. En del av minskningen av den statistikförda konsumtionen kommer dock förmodligen att ersättas med ökad skattefri resandeförsel, smuggling och annan grå import som faller utanför beskattningen, vilket innebär att minskningen av den totala konsumtionen blir mindre än minskningen av den statistikförda konsumtionen.

Uppskattningen av vilken effekt ändringen av skattestrukturen för cigarrer kommer att få försvåras av att det inte finns uppgifter om mängden konsumerade cigarrer i olika prisklasser. Till följd av att cigarrer påförs en minimiskatt är det möjligt att de billigaste cigarrerna kommer att dras bort från marknaden. Effekten på konsumtionen av traditionella cigarrer och på den totala konsumtionen av tobaksprodukter förväntas dock bli liten. Det är snarare fråga om hur konsumtionen kommer att fördela sig mellan cigaretter och cigarrer. Ibruktageandet av minimiskatten är delvis en förebyggande åtgärd med hjälp av vilken man strävar efter att hindra att fler sådana billiga produkter som gynnas av skattestrukturen för cigarrer och som i praktiken ersätter cigaretter lanseras på marknaden.

Bedömningen av skattehöjningarnas konsekvenser försvåras av att olika faktorer påverkar konsumtionen av tobaksprodukter på olika sätt. Dessutom måste man ta i betraktande att tobak är beroendeframkallande och att det är därför möjligt att minskningen av konsumtionen realiserar sig först på längre sikt.

De föreslagna höjningarna av punktskatten på tobak har olika konsekvenser för aktörerna inom tobaksindustrin, beroende på företagets marknad. Marknaden för tobaksprodukter är mycket koncentrerad såväl i Finland som internationellt. Exempelvis finns det på marknaden för cigaretter tre aktörer av betydelse i vårt land. Betydande skattehöjningar som genomförs med täta intervaller kan leda till en situation där marknaden för tobaksprodukter koncentreras ytterligare och aktörernas verksamhetsförutsättningar i Finland påverkas. I och med att tyngdpunkten för skattehöjningarna är förskjuten mot skatten per enhet ändras också skattestruk-

turen, vilket kan ha olika konsekvenser för aktörerna inom tobaksindustrin. Eftersom höjningen av skatten per enhet i absoluta siffror är densamma i alla prisgrupper, blir höjningen relativt sett högre i de billigare produktgrupperna. Detta kan medföra en konkurrensfördel för kända varumärken i den högre prisklassen.

Ändringen av skattestrukturen för cigarrer påverkar framför allt de aktörer som säljer billiga cigarrer. Skattehöjningarna medför mycket små höjningar av skatten på dyra cigarrer, vilket innebär att höjningarna förväntas ha endast ringa konsekvenser för de små aktörerna på marknaden för cigarrer.

3.2 Samhälleliga konsekvenser

Konsumtionen av tobaksprodukter förväntas minska till följd av skattehöjningarna. Nyttan av de minskade hälsorisker som en minskad konsumtion medför kommer dock att realiseras först på lång sikt. I och med att tobaksrökning är vanligare i de lägre socialgrupperna, kan den minskade tobaksrökningen antas jämna ut hälsoskillnaderna mellan olika socialgrupper. Undersökningar ger också vid handen att konsumtionen bland unga kommer att minska mer än bland vuxna när priset på tobaksprodukter, speciellt de billigare, stiger. Den minskade konsumtionen försvagar å andra sidan lönsamheten för tobaksprodukternas försäljare.

Höjningarna av skatten på tobaksprodukter kan leda till ökad smuggling, eftersom prisskillnaden mellan tobaksprodukter i Finland och våra närområden är stor. Eftersom de föreslagna höjningarna är större än de föregående årens höjningar, är det något svårare att förutse vilka effekter de kommer att ha på smuglingen. En ökad prisskillnad kan dessutom leda till en ökning av sådan införsel där tobaksprodukter som genom resandeförsel lagligen förts in i landet vidareförselas illegalt inom landet.

Punktskatten på tobak är en regressiv skatt, vilket innebär att andelen betalad skatt i proportion till de disponibla inkomsterna är högre i de lägre inkomstklasserna än i de högre. Tobaksrökning är dessutom vanligare i de lägre socialgrupperna, och skattehöjningen har således relativt sett en större inverkan på köpkraften i de lägre inkomstklasserna.

Skattehöjningarnas inverkan på inkomstskillnaderna har bedömts på basis av Statistikcentralens konsumtionsundersökning från år 2012. Materialet beskriver relativt väl intäkterna av punktskatten på tobak under ett basår. De föreslagna höjningarna motsvarar ungefär 0,3 procent av de disponibla inkomsterna i den lägsta inkomstdecilen. I den högsta inkomstdecilen motsvarar höjningarna ungefär 0,03 procent av de disponibla inkomsterna. Värdet på ginikoefficienten, som beskriver inkomstfördelningen, stiger med ca 0,03 procentenheter då skattehöjningen dras av från de disponibla inkomsterna. De föreslagna skattehöjningarna är till sin karaktär regressiva, vilket innebär att de påverkar de disponibla inkomsterna i hushåll med lägre inkomster mest.

Eftersom en större andel av rökarna är män, kommer de föreslagna skattehöjningarna att i större utsträckning beröra män än kvinnor.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid finansministeriet, i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

Propositionen anknyter till regeringsprogrammet för statsminister Juha Sipiläs regering. Enligt de skattepolitiska riktlinjerna i programmet ska tyngdpunkten vid beskattningen förskjutas

från beskattning av arbete och företagande framför allt till miljöskatter. Enligt regeringsprogrammet ska punktskatten på tobak höjas stegvis.

Propositionen har sänts på remiss till sammanlagt 15 aktörer. Remissyttranden inlämnades av social- och hälsovårdsministeriet, Skatteförvaltningen, Tullen, Institutet för hälsa och välfärd, Finlands näringsliv rf, Tupakkateollisuusliitto ry, Företagarna i Finland rf, Finlands Dagligvaruhandel rf, Skattebetalarnas Centralförbund rf, Suomen ASH ry, Förebyggande rusmedelsarbete EHYT rf, Vapers Finland ry, Philip Morris Finland Oy, Scandinavian Tobacco Group samt av en privatperson. Arbets- och näringsministeriet meddelade att ministeriet inte hade något att yttra angående propositionen.

Social- och hälsovårdsministeriet samt Institutet för hälsa och välfärd förordade de föreslagna ändringarna av lagen om tobaksaccis och ansåg att ändringarna främjar uppnåendet av målen med lagen. De ansåg även att det med tanke på folkhälsan är viktigt att ändringarna träder i kraft så snart som möjligt.

Skatteförvaltningen föreslog att man skulle överväga att precisera bestämmelserna om beräkandet av det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset. Tullen konstaterade att man i propositionen väl uppmärksammat risken för att skattehöjningarna kan medföra ökad resandeförsel, smuggling och annan grå import som faller utanför beskattningen. Tullen ansåg att det är viktigt att skattehöjningarnas effekter på skatteinflödet, resandeförseln och den illegala handeln noggrant följs upp.

Hälsoorganisationerna förordade de föreslagna skattehöjningarna och ändringen av skattestrukturen för cigarrer. Vidare föreslogs det i remissyttrandena att skatten på andra produkter som innehåller tobak samt på cigarettpapper och vätskor för elektroniska cigaretter skulle höjas. Det framhölls att vätskor för elektroniska cigaretter borde beskattas också enligt nikotinhalten. Ändringar föreslogs även i fråga om fastställandet av skatten på rulltobak.

Den förening som representerar användarna av elektroniska cigaretter föreslog å sin sida att skatten på elektroniska cigaretter skulle slopas, eftersom skatten enligt föreningens uppfattning inte är förenlig med forskningsresultaten beträffande riskerna med elektroniska cigaretter. Också den privatperson som inlämnat ett yttrande föreslog att skatten skulle slopas.

Företagarna i Finland rf förordade att tyngdpunkten för beskattningen ska förskjutas från beskattning av arbete och företagande till konsumtions- och miljöskatter, samt ansåg att propositionen är motiverad också av hälsopolitiska skäl. Skattebetalarnas Centralförbund rf förordade likaså de föreslagna ändringarna, i det fall att man med hjälp av dem i motsvarande mån kan lindra beskattningen av arbete.

Tupakkateollisuusliitto ry och Finlands näringsliv rf ansåg att skattehöjningarna är alltför stora och konstaterade att risken för illegal import och illegal handel kommer att öka avsevärt. Aktörerna inom branschen föreslog också bl.a. att tobaksbeskattningen borde ändras så att tyngdpunkten i ännu större utsträckning skulle förskjutas mot skatt per enhet, samt att industrins möjligheter att bereda sig på skattehöjningarna (genom förhandsupplagring) borde begränsas genom lag. I ett yttrande uppmärksammades det dessutom att tobaksskattedirektivet inte innehåller några specifika definitioner av cigarrer och cigariller.

Finlands Dagligvaruhandel rf motsatte sig de föreslagna skattehöjningarna bl.a. med hänvisning till att smugglingen och resandeförseln kommer att öka, och konstaterade även att alla skatter som riktar sig mot konsumtionen direkt försämrar konsumenternas köpkraft, vilket återspeglar sig i handelsbranschens möjligheter att sysselsätta människor och skapa ekono-

misk tillväxt. De skattehöjningar som ska genomföras halvårsvis medför dessutom en onödig administrativ börda för aktörerna inom handelsbranschen.

Med anledning av remissyttrandena har propositionen utökats med ett förslag till precisering av bestämmelserna om beräkandet av det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset. Dessutom har propositionens motivering rörande definitionerna av cigarrer och cigariller preciserats.

Sådan s.k. förhandsupplagring som uppmärksammades i vissa utlåtanden och som de skattskyldiga vidtar inför höjningarna av punktskatten sker i viss mån i samband med all punktbeskattning. Förhandsupplagringen innebär i praktiken att de skattskyldiga förbereder sig på en kommande skattehöjning genom att frisläppa ett stort antal produkter för konsumtion innan höjningen träder i kraft. Tobaksprodukterna avviker för förhandsupplagringens del från andra produkter som omfattas av punktbeskattningen, såsom alkohol och bränsle, i och med att tobaksprodukterna ska säljas till det pris som vid beskattningstidpunkten angetts på prisetiketten och som utgör grund för skatten. Förhandsupplagringen gör det således inte möjligt att öka täckningen på produkterna. Eftersom man för statsbudgetens del iakttar kassaprincipen, påverkar förhandsupplagringen i regel inte den årliga skattebasen. Förhandsupplagringens inverkan riktar sig i huvudsak bara mot den del av skatteintäkterna som motsvaras av skattehöjningarna. Också till denna del är det dock endast fråga om när skattehöjningarnas effekter inträder, vilket man kan bereda sig på i avkastningsprognoserna. Av de ovan nämnda orsakerna anses det inte föreligga grunder för att utarbeta sådan reglering som begränsar förhandsupplagringen, och därför har propositionen inte ändrats till denna del. I övrigt har yttrandena inte gett anledning till ändringar av propositionen.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för år 2018 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

3 §. Det föreslås att denna paragraf, som berör cigarrer och cigariller, ska utökas med ett nytt 3 mom., där det definieras vad som avses med cigarrer och cigariller. Definitionerna behövs eftersom cigarrer och cigariller föreslås utgöra särskilda produktgrupper i den accistabell som finns bifogad till lagen, så att det blir möjligt att följa upp marknaden för cigarrer. Cigarrer och cigariller ska dock, trots att de utgör olika produktgrupper, behandlas lika vid beskattningen, i enlighet med tobaksskattedirektivets krav. Med cigariller avses sådana i 1 mom. avsedda tobaksrullar och i 2 mom. avsedda produkter som väger högst tre gram. Med cigarrer avses tobaksrullar och produkter som väger mer än tre gram.

8 §. I denna paragraf regleras grunderna för bestämmandet av skatten. Det föreslås att paragrafens 2 mom. ska ändras så att det bestäms att cigarrer och cigariller ska beskattas förutom med värderelaterad skatt också med skatt per enhet. Skattebeloppet ska dock alltid motsvara minst minimiskatten.

9 §. I denna paragraf definieras det vad som avses med detaljhandelspris vid bestämmandet av punktskatten på tobak. I paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om detaljhandelspriset på tobaksprodukter som förts in i landet i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än kommersiell försäljning. Som detaljhandelspris på dessa betraktas detaljhandelspriset på motsvarande produkter i Finland. Om det inte finns motsvarande produkter, ska skatten på cigaretter och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter fastställas i enlighet med den minimiskatt som avses i 8 §. Som beskattningsvärde för andra tobaksprodukter betraktas produktgruppens genomsnittliga detaljhandelspris, vilket fastställs av Skatteförvaltningen. Detta moment ska ändras så att det bestäms att det vägda genomsnittliga detaljhandelspris som Skatteförvaltningen fastställt för varje produktgrupp ska betraktas som detaljhandelspris för de olika produktgrupperna, om inte motsvarande produkter finns till salu i Finland. Detta gäller dock inte gruppen för andra produkter som innehåller tobak.

Beträffande beräkandet av det vägda genomsnittliga priset hänvisas det till det beräkningssätt som anges i 13 § 2 mom. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset på cigarrer och cigariller, pip- och cigarettobak samt tobakspapper ska beräknas på samma sätt som det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset på cigaretter och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter.

Beskattningen av andra produkter som innehåller tobak omfattar olika typer av produkter innehållande tobak, bl.a. snus. Eftersom det är fråga om en diffus produktgrupp och det inte är tillåtet att sälja snus i Finland, skulle det inte vara ändamålsenligt att räkna ut något vägt genomsnittligt detaljhandelspris för denna produktgrupp. Som beskattningsvärde för produkter som hör till denna produktgrupp betraktas således fortsättningsvis det genomsnittliga detaljhandelspris som fastställts av Skatteförvaltningen, i sådana fall där det inte finns motsvarande produkter på marknaden i Finland.

11 §. Det föreslås att denna paragraf, som gäller prisetiketter, ska utökas med ett nytt 3 mom., där finansministeriet bemyndigas utfärda förordningar med närmare föreskrifter om prisetiketterna och detaljhandelsförpackningarnas text. Genom förordning ska det vara möjligt att utfärda föreskrifter om de uppgifter som ska framgå av prisetiketterna samt om etiketternas storlek och placering på förpackningen. Med beaktande av tobakslagens krav på varningstexter och andra märkningar behövs det närmare föreskrifter än för närvarande framför allt om eti-

ketternas placering och storlek. Den gällande lagens 15 §, som innehåller ett vagt utformat bemyndigande att utfärda förordningar, ska upphävas.

Dessutom ska mellanrubriken före paragrafen uppdateras så att den innehåller ett omnämnande bara av prisetiketter, eftersom lagens 12 §, som gällde kontrolletiketter, har upphävts genom lag 1071/2016.

13 §. I paragrafens 2 mom. finns bestämmelser om beräkandet av det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset beräknas genom att det totala värdet av de produkter som frisläppts för konsumtion, vilket grundar sig på detaljhandelspriset inklusive alla skatter, divideras med den totala kvantiteten produkter som frisläppts för konsumtion. Momentet ska preciseras i enlighet med artiklarna 8.2 och 14.2 punkt 6 i tobaksskattedirektivet, så att det bestäms att det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset ska fastställas senast den 1 mars varje år, på basis av uppgifterna om de kvantiteter som frisläppts för konsumtion under det föregående kalenderåret. Samtidigt ska momentets ordalydelse förenklas, utan att rättsläget ändras.

Bilaga. Den accistabell som finns bifogad till lagen ska ändras på det sätt som krävs till följd av de föreslagna skattehöjningarna och ändringen av skattestrukturen för cigarrer. Accistabell A ska tillämpas under perioden 1.1–30.6.2018, tabell B under perioden 1.7–31.12.2018, tabell C under perioden 1.1–30.6.2019 och tabell D från och med 1.7.2019.

2 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft vid ingången av år 2018.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av lagen om tobaksaccis

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om tobaksaccis (1470/1994) 15 §,
ändras 8 § 2 mom., 9 § 2 mom., mellanrubriken före 11 § samt 13 § 2 mom. och bilagan, av
dem 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1203/1995, 9 § 2 mom. och 13 § 2 mom. sådana de
lyder i lag 1185/2016 och bilagan sådana den lyder i lagarna 1497/2015 och 1071/2016, samt
fogas till 3 §, sådana den lyder i lag 1125/2010, ett nytt 3 mom. och till 11 §, sådana den lyder
i lagarna 1125/2010 och 1185/2016, ett nytt 3 mom. som följer:

3 §

Som cigarr betraktas en i 1 och 2 mom. avsedd produkt som väger mer än 3 gram, och som
cigarill betraktas en motsvarande produkt som väger högst 3 gram.

8 §

Accisen fastställs på basis av produktens detaljhandelspris. För cigaretter, cigarrer och ciga-
riller, pip- och cigarettobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter bestäms acci-
sen dessutom som en accis per enhet. För cigaretter, cigarrer och cigariller samt finskuren to-
bak avsedd att rullas till cigaretter ska det dock betalas ett accisbelopp som alltid är minst mi-
nimiaccisen enligt accistabellen.

9 §

Som detaljhandelspris för tobaksprodukter som i strid med gällande bestämmelser eller för
annat ändamål än kommersiell försäljning förts in i landet betraktas detaljhandelspriset för
motsvarande produkter i Finland. Om det inte finns motsvarande produkter, betraktas som to-
baksprodukternas beskattningsvärde produktgruppens vägda genomsnittliga detaljhandelspris,
vilket fastställs av Skatteförvaltningen. Produktgruppens vägda genomsnittliga detaljhandels-
pris beräknas på det sätt som föreskrivs i 13 § 2 mom. Som beskattningsvärde för andra pro-
dukter som innehåller tobak betraktas dock produktgruppens genomsnittliga detaljhandelspris,
vilket fastställs av Skatteförvaltningen.

Prisetiketter

11 §

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska framgå av prisetiketterna och av detaljhan-
delsförpackningarnas text samt om etiketternas och textens storlek och placering på förpack-
ningen får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

13 §

Skatteförvaltningen fastställer det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för cigaretter
och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspri-
set för cigaretter ska beräknas genom att det totala värdet av alla cigaretter som frisläppts för
konsumtion, som grundar sig på detaljhandelspriset inklusive alla skatter, divideras med den

RP 110/2017 rd

totala kvantiteten cigaretter som frisläppts för konsumtion. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska beräknas på motsvarande sätt. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset ska fastställas senast den 1 mars varje år, på basis av uppgifterna om de kvantiteter som frisläppts för konsumtion under det föregående kalenderåret.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

Helsingfors den 19 september 2017

Statsminister

Juha Sipilä

Finansminister Petteri Orpo

ACCISTABELL A
Tillämpas 1.1–30.6.2018

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandels-priset
Cigaretter	1.	53,75/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	235,50/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2.	0,01/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigarrer	2A.	0,24/st.	—
- Cigariller	2B.	0,01/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigariller	2C.	0,24/st.	—
Pip- och cigarettobak	3.	46,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	36,25/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	143,25/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
-- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	—
-- nikotinfri	7A.	0,30/ml	—

ACCISTABELL B
Tillämpas 1.7–31.12.2018

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandels-priset
Cigaretter	1.	58,00/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	248,00/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2.	0,015/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigarrer	2A.	0,25/st.	—
- Cigariller	2B.	0,015/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigariller	2C.	0,25/st.	—
Pip- och cigarettobak	3.	51,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	39,00/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	151,00/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
-- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	—
-- nikotinfri	7A.	0,30/ml	—

ACCISTABELL C
Tillämpas 1.1–30.6.2019

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandels-priset
Cigaretter	1.	62,25/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	260,50/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2.	0,02/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigarrer	2A.	0,26/st.	—
- Cigariller	2B.	0,02/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigariller	2C.	0,26/st.	—
Pip- och cigarettobak	3.	56,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	41,75/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	158,75/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
-- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	—
-- nikotinfri	7A.	0,30/ml	—

ACCISTABELL D
Tillämpas från och med 1.7.2019

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandels-priset
Cigaretter	1.	66,50/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	273,00/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2.	0,025/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigarrer	2A.	0,27/st.	—
- Cigariller	2B.	0,025/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigariller	2C.	0,27/st.	—
Pip- och cigarettobak	3.	61,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	44,50/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	166,50/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
-- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	—
-- nikotinfri	7A.	0,30/ml	—

Lag

om ändring av lagen om tobaksaccis

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i lagen om tobaksaccis (1470/1994) 15 §,
ändras 8 § 2 mom., 9 § 2 mom., mellanrubriken före 11 § samt 13 § 2 mom. och bilagan, av
dem 8 § 2 mom. sådant det lyder i lag 1203/1995, 9 § 2 mom. och 13 § 2 mom. sådana de
lyder i lag 1185/2016 och bilagan sådan den lyder i lagarna 1497/2015 och 1071/2016, samt
fogas till 3 §, sådan den lyder i lag 1125/2010, ett nytt 3 mom. och till 11 §, sådan den lyder
i lagarna 1125/2010 och 1185/2016, ett nytt 3 mom. som följer:

Gällande lydelse

3 §

8 §

Accisen fastställs på basis av produktens detaljhandelspris. För cigaretter, pip- och cigaretttobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter bestäms accisen dessutom som en accis per enhet. För cigaretter och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter skall dock betalas ett accisbelopp som alltid är minst minimiaccisen enligt accistabellen.

9 §

Som detaljhandelspris för tobaksprodukter som i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än kommersiell försäljning förts in i landet betraktas detaljhandelspriset för motsvarande produkter i Finland. Om det inte finns motsvarande produkter, bestäms accisen på cigaretter och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter i enlighet med minimiaccisen enligt 8 §. Såsom beskattning-

Föreslagen lydelse

3 §

Som cigarr betraktas en i 1 och 2 mom. avsedd produkt som väger mer än 3 gram, och som cigarill betraktas en motsvarande produkt som väger högst 3 gram.

8 §

Accisen fastställs på basis av produktens detaljhandelspris. För cigaretter, *cigarrer och cigariller*, pip- och cigaretttobak samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter bestäms accisen dessutom som en accis per enhet. För cigaretter, *cigarrer och cigariller* samt finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska det dock betalas ett accisbelopp som alltid är minst minimiaccisen enligt accistabellen.

9 §

Som detaljhandelspris för tobaksprodukter som i strid med gällande bestämmelser eller för annat ändamål än kommersiell försäljning förts in i landet betraktas detaljhandelspriset för motsvarande produkter i Finland. Om det inte finns motsvarande produkter, *betraktas som tobaksprodukternas beskattningsvärde produktgruppens vägda genomsnittliga detaljhandelspris, vilket fastställs av Skatteför-*

svärde för andra tobaksprodukter betraktas produktgruppens genomsnittliga detaljhandelspris, som fastställs av Skatteförvaltningen.

valtningen. Produktgruppens vägda genomsnittliga detaljhandelspris beräknas på det sätt som föreskrivs i 13 § 2 mom. Som beskattningsvärde för andra produkter som innehåller tobak betraktas dock produktgruppens genomsnittliga detaljhandelspris, vilket fastställs av Skatteförvaltningen.

Pris- och kontrolletiketter

Prisetiketter

11 §

11§

Närmare bestämmelser om de uppgifter som ska framgå av prisetiketterna och av detaljhandelsförpackningarnas text samt om etiketternas och textens storlek och placering på förpackningen får utfärdas genom förordning av finansministeriet.

13 §

13 §

Skatteförvaltningen fastställer det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för cigaretter och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för cigaretter ska beräknas genom att det totala värdet av alla cigaretter som frisläppts för konsumtion, på grundval av detaljhandelspriset inklusive alla skatter, divideras med den totala kvantiteten cigaretter som frisläppts för konsumtion. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska beräknas genom att det totala värdet av all finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter som frisläppts för konsumtion, på grundval av detaljhandelspriset inklusive alla skatter, divideras med den totala kvantiteten finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter som frisläppts för konsumtion.

Skatteförvaltningen fastställer det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för cigaretter och finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för cigaretter ska beräknas genom att det totala värdet av alla cigaretter som frisläppts för konsumtion, som grundar sig på detaljhandelspriset inklusive alla skatter, divideras med den totala kvantiteten cigaretter som frisläppts för konsumtion. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset för finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter ska beräknas på motsvarande sätt. Det vägda genomsnittliga detaljhandelspriset ska fastställas senast den 1 mars varje år, på basis av uppgifterna om de kvantiteter som frisläppts för konsumtion under det föregående kalenderåret.

15 §

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

(upphävs)

15 §

Denna lag träder i kraft den 20 .

RP 110/2017 rd

Gällande lydelse

ACCISTABELL A
Tillämpas under tiden 1.1 –30.6.2016

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspris
Cigaretter	1.	37,50/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	188,50/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller	2.	—	31,0
Pip- och cigarettobak	3.	28,75/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	26,00/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	114,50/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Annan produkt som innehåller tobak	6.	—	60,0

Föreslagen lydelse

ACCISTABELL A
Tillämpas 1.1–30.6.2018

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspriset
Cigaretter	1.	53,75/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	235,50/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller	2.	0,01/st.	34,0
- Cigarrer	2A.	0,24/st.	—
-- Minimiaccis på cigarrer	2B.	0,01/st.	34,0
- Cigariller	2C.	0,24/st.	—
-- Minimiaccis på cigariller	3.	46,50/kg	48,0
Pip- och cigarettobak	4.	36,25/kg	52,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	143,25/kg	—
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	5.	—	60,0
Cigarettpapper	6.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	7.	0,30/ml	—
Vätska för elektroniska cigaretter	7A.	0,30/ml	—
-- nikotinhaltig			
-- nikotinfri			

Gällande lydelse

ACCISTABELL B
Tillämpas under tiden 1.7 –31.12.2016

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspris
Cigaretter	1.	41,50/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	200,00/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller	2.	—	32,0
Pip- och cigarettobak	3.	33,00/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	28,50/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	121,50/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Annan produkt som innehåller tobak	6.	—	60,0

Föreslagen lydelse

ACCISTABELL B
Tillämpas 1.7–31.12.2018

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspriset
Cigaretter	1.	58,00/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	248,00/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller	2.	0,015/st.	34,0
- Cigarrer	2A.	0,25/st.	—
-- Minimiaccis på cigarrer	2B.	0,015/st.	34,0
- Cigariller	2C.	0,25/st.	—
-- Minimiaccis på cigariller	3.	51,50/kg	48,0
Pip- och cigarettobak	4.	39,00/kg	52,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	151,00/kg	—
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	5.	—	60,0
Cigarettpapper	6.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	7.	0,30/ml	—
Vätska för elektroniska cigaretter	7A.	0,30/ml	—
-- nikotinhaltig			
-- nikotinfri			

Gällande lydelse

ACCISTABELL C
Tillämpas under tiden 1.1–30.6.2017

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspris
Cigaretter	1.	45,50/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	211,50/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller	2.	—	33,0
Pip- och cigarettobak	3.	37,25/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	31,00/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	128,50/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Annan produkt som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	
- nikotinfri	7A.	0,30/ml	

Föreslagen lydelse

ACCISTABELL C
Tillämpas 1.1–30.6.2019

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspriset
Cigaretter	1.	62,25/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	260,50/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2.	0,02/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigarrer	2A.	0,26/st.	—
- Cigariller	2B.	0,02/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigariller	2C.	0,26/st.	—
Pip- och cigarettobak	3.	56,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	41,75/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	158,75/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
-- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	—
-- nikotinfri	7A.	0,30/ml	—

Gällande lydelse

ACCISTABELL D
Tillämpas från och med 1.7.2017

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspris
Cigaretter	1.	49,50/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	223,00/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller	2.	—	34,0
Pip- och cigarettobak	3.	41,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	33,50/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	135,50/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Annan produkt som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	
- nikotinfri	7A.	0,30/ml	

Föreslagen lydelse

ACCISTABELL D
Tillämpas från och med 1.7.2019

Produkt	Produkt-grupp	Euro/enhet	Procent av detaljhandelspriset
Cigaretter	1.	66,50/1000 st.	52,0
-- Minimiaccis på cigaretter	1A.	273,00/1000 st.	—
Cigarrer och cigariller			
- Cigarrer	2.	0,025/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigarrer	2A.	0,27/st.	—
- Cigariller	2B.	0,025/st.	34,0
-- Minimiaccis på cigariller	2C.	0,27/st.	—
Pip- och cigarettobak	3.	61,50/kg	48,0
Finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4.	44,50/kg	52,0
-- Minimiaccis på finskuren tobak avsedd att rullas till cigaretter	4A.	166,50/kg	—
Cigarettpapper	5.	—	60,0
Andra produkter som innehåller tobak	6.	—	60,0
Vätska för elektroniska cigaretter			
-- nikotinhaltig	7.	0,30/ml	—
-- nikotinfri	7A.	0,30/ml	—